

Αναθεωρημένο ουγγρικό Σύνταγμα

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Ιουλίου 2011 σχετικά με το αναθεωρημένο Σύνταγμα της Ουγγαρίας

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 2, 3, 4, 6 και 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), τα άρθρα 49, 56, 114, 167 και 258 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΑΔ) που ασχολούνται με τον σεβασμό, την προαγωγή και την προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων,
 - έχοντας υπόψη τον Θεμελιώδη Νόμο της Ουγγαρίας που εγκρίθηκε στις 18 Απριλίου 2011 από την Εθνοσυνέλευση της Ουγγρικής Δημοκρατίας και ο οποίος θα τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2012 (εφεξής «το νέο Σύνταγμα»),
 - έχοντας υπόψη τις γνωμοδοτήσεις αριθ. CDL(2011)016 και CDL(2011)001 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τη Δημοκρατία μέσω της Νομοθεσίας (Επιτροπή της Βενετίας) σχετικά με το νέο ουγγρικό Σύνταγμα και τα τρία νομικά θέματα που προκύπτουν στην εκπόνηση του νέου Συντάγματος της Ουγγαρίας,
 - έχοντας υπόψη την πρόταση ψηφίσματος αριθ. 12490 με θέμα τα σοβαρά προβλήματα στα πεδία του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ουγγαρία, η οποία κατατέθηκε στις 25 Ιανουαρίου 2011 στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης,
 - έχοντας υπόψη την απόφαση αριθ. 30141/04 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Schalk και Korf κατά Αυστρίας), και ιδιαίτερα τα σχόλια που περιέχει,
 - έχοντας υπόψη τις προφορικές ερωτήσεις που υπεβλήθησαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το νέο Σύνταγμα της Ουγγαρίας καθώς και τις δηλώσεις του Συμβουλίου και της Επιτροπής για το αναθεωρημένο Σύνταγμα της Ουγγαρίας και τη συζήτηση στις 8 Ιουνίου 2011,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 115 παράγραφος 5 και το άρθρο 110 παράγραφος 4 του Κανονισμού του,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αξίες της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ, στον αδιαπραγμάτευτο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών όπως κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην ΕΣΑΔ, καθώς και στην αναγνώριση της νομικής ισχύος των εν λόγω δικαιωμάτων, ελευθεριών και αρχών η οποία αποδεικνύεται περαιτέρω από την προσεχή προσχώρηση της ΕΕ στην ΕΣΑΔ,
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ουγγαρία έχει υπογράψει την ΕΣΑΔ, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα, καθώς και άλλα διεθνή νομικά μέσα που καθιστούν

υποχρεωτικό το σεβασμό και την εφαρμογή των αρχών σχετικά με το διαχωρισμό των εξουσιών, την εφαρμογή θεσμικών ελέγχων και ισορροπιών και την προώθηση της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,

- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εκπόνηση και η έγκριση του νέου Συντάγματος εμπίπτει μεν στις αρμοδιότητες των κρατών μελών, ωστόσο τα σημερινά όπως και τα μελλοντικά κράτη μέλη καθώς και η ΕΕ έχουν καθήκον να εξασφαλίζουν ότι το περιεχόμενο και οι διαδικασίες συμμορφώνονται με τις αξίες της ΕΕ, τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και την ΕΣΑΔ και ότι το γράμμα και το πνεύμα των Συνταγμάτων που εγκρίνονται δεν θα έρχεται σε αντίθεση με τις αξίες αυτές και μέσα· λαμβάνοντας υπόψη ότι τούτο αποδεικνύεται σαφώς από το γεγονός ότι ορισμένα σημερινά κράτη μέλη της ΕΕ χρειάστηκε να αναθεωρήσουν και να τροποποιήσουν τα Συντάγματά τους προκειμένου να εξασφαλίζεται η προσχώρηση στην ΕΕ ή να προσαρμόσουν τα Συντάγματά τους με τις μεταγενέστερες απαιτήσεις των συνθηκών της ΕΕ ιδίως κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η συνταγματική διαδικασία δεν χαρακτηρίστηκε από διαφάνεια και ότι η σύνταξη και η έγκριση του νέου Συντάγματος ολοκληρώθηκε σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα, γεγονός που δεν επέτρεψε, από χρονική άποψη, την διεξαγωγή ενός εκτενούς και ουσιώδους δημοσίου διαλόγου επί του προτεινόμενου κειμένου, και λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα επιτυχημένο και νόμιμο Σύνταγμα θα πρέπει να βασίζεται στην ευρύτερη δυνατή συναίνεση,
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Σύνταγμα επικρίθηκε ευρέως από εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς ΜΚΟ και οργανισμούς, την Επιτροπή της Βενετίας και εκπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών και εγκρίθηκε αποκλειστικά με τις ψήφους των βουλευτών των κυβερνώντων κομμάτων, με συνέπεια να μην επιτευχθεί πολιτική και κοινωνική συναίνεση,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμερίζεται τους προβληματισμούς της Επιτροπής της Βενετίας, ιδίως όσον αφορά την διαφάνεια, τον ανοικτό χαρακτήρα και την έλλειψη διαχωρισμών αλλά και το χρονικό πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισης, και λαμβάνοντας επίσης υπόψη την αποδυνάμωση του συστήματος ελέγχων και ισορροπιών, ιδίως δε στις διατάξεις που αφορούν το Συνταγματικό Δικαστήριο, τα δικαστήρια και τους δικαστές, κάτι που ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την ανεξαρτησία της ουγγρικής δικαιοσύνης,
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το νέο Σύνταγμα δεν κατοχυρώνει ρητώς ορισμένες αρχές τις οποίες η Ουγγαρία, ως εκ των νομικώς δεσμευτικών διεθνών υποχρεώσεών της, οφείλει να τηρεί και να προάγει, όπως είναι η απαγόρευση της θανατικής ποινής και η ισόβια κάθειρξη χωρίς δυνατότητα μείωσης, η απαγόρευση της εισαγωγής διακρίσεων λόγω γενετήσιου προσανατολισμού και η απαγόρευση της κατάργησης ή του περιορισμού θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσω ειδικών νομικών πράξεων,
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι το νέο Σύνταγμα, μέσω των αξιών που κατοχυρώνει και μέσω των ασαφών διατυπώσεων που επιλέγει κατά τον ορισμό βασικών εννοιών όπως η «οικογένεια» και το δικαίωμα στη ζωή από τη στιγμή της σύλληψης, δημιουργεί τον κίνδυνο διακρίσεων εναντίον ορισμένων κοινωνικών ομάδων όπως οι εθνοτικές, θρησκευτικές και σεξουαλικές μειονότητες, οι μονογονεϊκές οικογένειες, τα ζευγάρια με αστικό σύμφωνο συμβίωσης και οι γυναίκες,

- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ασαφής διατύπωση του προοιμίου, ιδίως των τμημάτων που αφορούν τις υποχρεώσεις του ουγγρικού κράτους έναντι των Ούγγρων που διαβιούν στο εξωτερικό, ενδέχεται να δημιουργήσει τη νομική βάση για ενέργειες που οι γειτονικές χώρες θα μπορούσαν να θεωρήσουν ως παρέμβαση στα εσωτερικά τους, κάτι που ενδέχεται να οδηγήσει σε εντάσεις την περιοχή,
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι το νέο Σύνταγμα ορίζει ότι το προοίμιό του έχει νομική ισχύ, γεγονός που ενδέχεται να έχει νομικές και πολιτικές επιπτώσεις και να δημιουργήσει νομική αβεβαιότητα,
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενσωμάτωση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο νέο Σύνταγμα ενδέχεται να οδηγήσει σε αλληλεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ ουγγρικών και διεθνών δικαστηρίων, όπως επισημαίνει η γνώμη που εξέδωσε η Επιτροπή της Βενετίας,
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το νέο Σύνταγμα προβλέπει την εκτεταμένη χρήση των λεγόμενων πρωταρχικών νόμων, οι οποίοι εγκρίνονται επίσης με πλειοψηφία δύο τρίτων και καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν το θεσμικό σύστημα της Ουγγαρίας, την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και άλλες διευθετήσεις στο πλαίσιο της κοινωνίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι το γεγονός αυτό καθιστά ουσιαστικά την έγκρισή τους τμήμα της νέας ουγγρικής συνταγματικής διαδικασίας,
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το νέο Σύνταγμα, μια σειρά θεμάτων όπως ορισμένες πτυχές του οικογενειακού δικαίου καθώς και τα φορολογικά και συνταξιοδοτικά συστήματα, που τείνουν συνήθως να εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της κυβέρνησης ή να καλύπτονται από τις συνήθεις εξουσίες λήψης αποφάσεων του νομοθέτη, πρόκειται επίσης να ρυθμίζονται από πρωταρχικούς νόμους, γεγονός που μειώνει την σημασία των εκλογικών αναμετρήσεων του μέλλοντος και αυξάνει τις δυνατότητες μιας κυβέρνησης με πλειοψηφία δύο τρίτων να στερεώσει ατράνταχτα τις πολιτικές της προτιμήσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαδικασία της θέσπισης συγκεκριμένων και λεπτομερών κανόνων μέσω πρωταρχικών κανόνων μπορεί έτσι να θέσει σε κίνδυνο την αρχή της δημοκρατίας,
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με την επισήμανση της Επιτροπής της Βενετίας, πολιτισμικές, θρησκευτικές, κοινωνικοοικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές δεν πρέπει να παγιώνονται αμετάκλητα μέσω πρωταρχικών νόμων,
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα μη κοινοβουλευτικό σώμα, το Συμβούλιο Προϋπολογισμού, με την περιορισμένη δημοκρατική του νομιμότητα, θα έχει εξουσία βέτο στο πλαίσιο της έγκρισης του γενικού προϋπολογισμού, περίπτωση στην οποία ο αρχηγός του κράτους μπορεί να διαλύσει την Εθνοσυνέλευση, περιορίζοντας σημαντικά το πεδίο δράσης του δημοκρατικά εκλεγμένου σώματος·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αποτελεσματικό σύστημα των τεσσάρων κοινοβουλευτικών επιτρόπων θα υποβιβαστεί σε ένα σύστημα αποτελούμενο από έναν γενικό διαμεσολαβητή και δύο αναπληρωτές, το οποίο ίσως να μην μπορεί να παρέχει το ίδιο επίπεδο προστασίας δικαιωμάτων και του οποίου οι εξουσίες δεν περιλαμβάνουν εκείνες του πρώην επιτρόπου για τα προσωπικά δεδομένα και την ελευθερία της πληροφόρησης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αρμοδιότητες του τελευταίου πρόκειται να μεταβιβαστούν σε άλλη αρχή της οποίας οι λειτουργίες δεν διευκρινίζονται,

- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, εκ παραλλήλου με την έγκριση του νέου Συντάγματος, η Ουγγρική Κυβέρνηση και τα κόμματα του κυβερνητικού συνασπισμού προχώρησαν σε πολλούς νέους διορισμούς σε σημαντικές θέσεις, όπως του Γενικού Εισαγγελέα, του Προέδρου του Ελεγκτικής Υπηρεσίας του Κράτους και του Προέδρου του Συμβουλίου του Προϋπολογισμού· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ουγγρικό Κοινοβούλιο εξέλεξε πρόσφατα τα μέλη του νέου ουγγρικού Συνταγματικού Δικαστηρίου, σύμφωνα με τις επιταγές του νέου Συντάγματος· λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαδικασία διορισμού και η εκλογή δεν βασίστηκαν σε πολιτική συναίνεση,
- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το νέο Σύνταγμα περιέχει πολύ γενικούς κανόνες όσον αφορά το δικαστικό σύστημα και δεν αποσαφηνίζει κατά πόσο το Ανώτατο Δικαστήριο, με τη νέα του ονομασία, θα συνεχίσει με τον τωρινό του πρόεδρο,
- ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει αποφασίσει να εκπονήσει έκθεση σχετικά με το νέο ουγγρικό Σύνταγμα, βασισμένη στη γνώμη της Επιτροπής της Βενετίας,
- Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η σύνταξη και ψήφιση νέου Συντάγματος δεν περιλαμβάνονταν στις προεκλογικές διακηρύξεις των κομμάτων του κυβερνητικού συνασπισμού,
- ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, Ban Ki-moon, δήλωσε ότι θα το εκτιμούσε εάν η Ουγγρική Κυβέρνηση ζητούσε συμβουλές και συστάσεις εντός συνόρων αλλά και από το Συμβούλιο της Ευρώπης ή από τα Ηνωμένα Έθνη, και συντάσσεται με την άποψη ότι η Ουγγαρία, ως κράτος μέλος της ΕΕ, πρέπει να ζητήσει την γνώμη των ευρωπαϊκών οργάνων με σκοπό την επανεξέταση του νέου Συντάγματος,
1. καλεί τις ουγγρικές αρχές να αντιμετωπίσουν τα ζητήματα και τις ανησυχίες που εγείρει η Επιτροπή Βενετίας και να εφαρμόσει τις συστάσεις της, είτε τροποποιώντας το νέο Σύνταγμα είτε μέσω μελλοντικών πρωταρχικών και τακτικών νόμων, ιδίως ώστε:
- α) να επιδιώξουν ενεργά τη συναίνεση, να διασφαλίσουν μεγαλύτερη διαφάνεια και να ενθαρρύνουν μια πραγματική πολιτική και κοινωνική ενσωμάτωση και μία ευρεία δημόσια συζήτηση σε ό,τι αφορά την επικείμενη σύνταξη και έγκριση των πρωταρχικών νόμων που προβλέπονται στο νέο Σύνταγμα·
 - β) να εγκρίνουν μόνο το βασικό και σαφώς καθορισμένο πεδίο εφαρμογής των πρωταρχικών νόμων που διέπουν το φορολογικό και το συνταξιοδοτικό σύστημα, τις πολιτικές που αφορούν την οικογένεια και τα πολιτιστικά, θρησκευτικά και κοινωνικοοικονομικά ζητήματα, επιτρέποντας στις μελλοντικές κυβερνήσεις και στα δημοκρατικά εκλεγμένα κοινοβούλια να λάβουν αυτόνομες αποφάσεις για τις πολιτικές αυτές· να επανεξετάσουν την τρέχουσα εντολή του Συμβουλίου Προϋπολογισμού·
 - γ) να κατοχυρώσουν, στο Σύνταγμα και στο προοίμιό του, την ισότιμη προστασία των δικαιωμάτων για κάθε πολίτη, ανεξαρτήτως της θρησκευτικής, γενετήσιας, εθνοτικής ή άλλης κοινωνικής ομάδας στην οποία ανήκει, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων·
 - δ) να εγγυηθούν ρητώς στο πλαίσιο του Συντάγματος, περιλαμβανομένου του προοιμίου του, ότι η Ουγγαρία θα σέβεται την εδαφική ακεραιότητα των άλλων

χωρών όταν ζητά τη στήριξη των πολιτών ουγγρικής καταγωγής που ζουν στο εξωτερικό·

- ε) να επαναβεβαιώσουν την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης μέσω της επαναφοράς του δικαιώματος του Συνταγματικού Δικαστηρίου να εξετάζει τους περί τον προϋπολογισμό νόμους χωρίς εξαιρέσεις, όπως απαιτεί η βασισμένη στην ΕΣΑΔ νομοθεσία, μέσω της αναθεώρησης της διάταξης περί κατώτερου υποχρεωτικού ηλικιακού ορίου για την συνταξιοδότηση των δικαστών και μέσω ρητών εγγυήσεων περί της ανεξάρτητης διαχείρισης του δικαστικού συστήματος·
 - στ) να προστατεύσουν ρητώς στο νέο Σύνταγμα όλα τα θεμελιώδη αστικά και κοινωνικά δικαιώματα, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ουγγαρίας, να απαγορεύσουν την ποινή του θανάτου, την ισόβια κάθειρξη χωρίς δυνατότητα μείωσης και τις διακρίσεις με βάση τον γενετήσιο προσανατολισμό, να παράσχουν επαρκείς εγγυήσεις σχετικά με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και να καταστήσουν σαφές ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα αποκτώνται με τη γέννηση και είναι απόλυτα·
 - ζ) να μεριμνήσουν ούτως ώστε η αναδιοργάνωση του συστήματος των κοινοβουλευτικών επιτρόπων να μην χρησιμεύσει για να αμβλυθούν οι ισχύουσες εγγυήσεις όσον αφορά την προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων των εθνικών μειονοτήτων, την προστασία των προσωπικών δεδομένων και τη διαφάνεια των πληροφοριών που ενδιαφέρουν το κοινό, καθώς και την ανεξαρτησία των αντίστοιχων φορέων που είναι αρμόδιοι για τους χώρους αυτούς·
 - η) να μεριμνήσουν ώστε η ενσωμάτωση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στο νέο Σύνταγμα να μη δημιουργήσει προβλήματα ερμηνείας και αλληλεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ των ουγγρικών δικαστηρίων, του νέου Συνταγματικού Δικαστηρίου της Ουγγαρίας και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
2. καλεί την Επιτροπή να προβεί σε εμπεριστατωμένη επανεξέταση και ανάλυση του νέου Συντάγματος και των πρωταρχικών νόμων που πρόκειται να εγκριθούν προσεχώς προκειμένου να ελέγξει κατά πόσον συνάδουν με το κοινοτικό κεκτημένο, και συγκεκριμένα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με το γράμμα και το πνεύμα των Συνθηκών·
 3. αναθέτει στις αρμόδιες επιτροπές του να παρακολουθούν το ζήτημα, σε συνεργασία με την Επιτροπή της Βενετίας και το Συμβούλιο της Ευρώπης, και να αξιολογήσουν εάν και πώς έχουν εφαρμοστεί οι συστάσεις·
 4. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τις κυβερνήσεις και τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, τον ΟΑΣΕ και τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.